

Monika Kundera

Współcześni wydawcy w Poznaniu

Biblioteka 2 (11), 101-110

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WSPÓLCZEŚNI WYDAWCY W POZNANIU

1. Kto jest wydawcą ?

W komputerowej bazie danych *Rynek Książki - Część II: Wydawcy* z maja 1996 roku, przygotowanej przez warszawskie Centrum Informacji o Książce, figuruje ponad 300 firm poznańskich, które w całym okresie swojej działalności w mniejszym lub większym stopniu zajmowały się publikowaniem książek. *Katalog wydawców w Polsce: 1996* natomiast podaje, iż w Poznaniu funkcjonują 154 oficyny wydawnicze. W obu zestawieniach znajdują się różnego rodzaju instytucje i przedsiębiorstwa, które trochę na wyrost zostały wciągnięte w poczet wydawców. Wystarczy bowiem, że ktoś wydał tylko jedną książkę, na którą otrzymał numer ISBN, a już istnieje jako wydawca. Zawartość katalogu może zależeć również od przyjętego kryterium doboru, na przykład według liczby tytułów wydawanych w roku, liczby książek opublikowanych od początku istnienia wydawnictwa, rodzaju publikacji, tematyki, wysokości obrotów, wielkości nakładów, etc. Wymienione wyżej zestawienia nie są wybiórcze. Próbując przygotować pełen wykaz firm wydawniczych należałoby przede wszystkim ustalić najpierw, co oznacza słowo wydawca i kto jest nim naprawdę. Trudno bowiem w obecnej sytuacji rynkowej, mnogości firm i różnorodności przedsięwzięć, jakie podejmują, definitywnie określić kogoś jako nakładcę, wydawcę pracującego wyłącznie na swój rachunek lub wykonującego tylko prace zleceńodawców.

Niełatwo jest dokonać klarownego podziału na wydawnictwa wyspecjalizowane - firmy wydawnicze z charakteru organizacyjnego i utrzymujące się wyłącznie z wydawania publikacji oraz niewyspecjalizowane - prowadzące działalność wydawniczą obok głównego profilu działalności firmy. Z rozmów z szefami oficyn wydawniczych wynika, iż pojęcie „wydawca” jest używane i rozumiane na wiele sposobów. Zagadnienie to ma kilka aspektów. Po pierwsze, jak już wspomniano, obecnie niektóre wydawnictwa podejmują się wykonania prac zleconych. Przygotowują dla zleceńodawcy (którym często jest inne wydawnictwo) określoną publikację do druku, co może obejmować wykonanie redakcji merytorycznej i technicznej tekstu, korekty, składu i łamania komputerowego bądź przygotowanie tylko niektórych z wymienionych elementów. Wówczas firma wypełniająca zlecenie jest firmą edytorską i nie posiada praw do przygotowanej publikacji. Taka książka ukazuje się z logo oraz numerem ISBN zleceńodawcy, ponieważ to on jest siłą sprawczą ukazania się dzieła

drukiem, on znalazł autora oraz podpisał z nim umowę i wreszcie to on posiada prawa do książki i czerpie zyski z jej sprzedaży - czyli to on jest wydawcą w pełnym znaczeniu tego słowa. Opisana sytuacja wynika z faktu, iż nie każda firma wydawnicza musi mieć w swej strukturze „komórkę edytorską”. Mimo że *Mały słownik języka polskiego* PWN¹ określa „wydawcę” jako „edytora”, to w rozwinięciu definicji podaje, iż wydawcą jest „instytucja lub osoba zajmująca się organizacją wydawania wszelkich utworów pisanych pod względem redakcyjnym, technicznym i finansowym”. W rzeczywistości liczy się zainicjowanie, firmowanie i, oczywiście, finansowanie publikowania i sprzedaży danej książki (łącznie z dystrybucją i promocją).

Niektóre wydawnictwa wyraźnie określają, czy wykonują prace zlecone obok własnych publikacji, czy zajmują się tylko zleceniami. Na przykład Wydawnictwo Ars Nova od początku swojej działalności, to jest od roku 1991, wydało około stu książek z własnym numerem ISBN. Obecnie jednak zajmuje się przede wszystkim pracami zleconymi. W katalogu do II Poznańskiego Przeglądu Książki Naukowej (otwarcie: 15 stycznia 1997 r.) na temat Wydawnictwa Ars Nova znajdujemy informację, iż oprócz prac własnych wydaje również prace zlecone, współpracując na stałe między innymi z Teatrem Wielkim w Poznaniu oraz Pro Symfonią. W tym samym katalogu również Bogucki Wydawnictwo Naukowe informuje, iż „zajmuje się przygotowaniem do druku i drukiem (...) zarówno tytułów własnych jak i wykonywanych usługowo”, wymieniając wśród swoich klientów: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska w Warszawie, Wielkopolski Park Narodowy, Woliński Park Narodowy oraz Instytut Dendrologii PAN. Wydawnictwo Sorus podaje w tym samym katalogu, iż od początku działalności (1991 r.) opublikowało 110 książek z własnym ISBN i 150 prac zleconych. Wydawnictwo PSO Sp. z o.o. natomiast w tego rocznym katalogu do trzeciej edycji „Przeglądu” (19.01-22.02.1998) zaznacza, że w jego dorobku czterdziestu tytułów połowa ukazała się z własnym numerem ISBN.

Inny problem to: czy wydawnictwo jest w stanie utrzymać się z własnych publikacji, czy jest nastawione na zysk i wydaje wyłącznie książki, po których spodziewa się, że dobrze się sprzedadzą („wydawnictwo komercyjne”?), czy w końcu podejmuje się publikacji książek adresowanych do małej grupy odbiorców, które muszą być dotowane. Próba dokonania tutaj jakiegokolwiek podziału wśród oficyn nie miałaby prawdopodobnie żadnego sensu. Z pewnością wydawnictwa wymienione poniżej w grupie publikujących średnio mniej niż 5 książek w roku zaspokajają potrzeby wyraźnie określonej grupy czytelników. Wydają często prace na tematy regionalne, choć również publikacje naukowe i podręczniki. Z pozostałych firm prawdopodobnie tylko te największe są w stanie utrzymać się wyłącznie ze sprzedaży wydawanych książek. Przy dużych dochodach dobrze sprzedające się publikacje mogą sfinansować przygotowanie książek nie przeznaczonych dla masowego odbiorcy, których wydanie normalnie nie byłoby opłacalne.

¹ *Mały słownik języka polskiego*, Warszawa 1993.

Specyficzną grupę stanowią wydawnictwa państwowych uczelni wyższych. Ich publikacje to z reguły pozycje dotowane, niskonakładowe, adresowane do wąskiej grupy czytelników, które nie gwarantują wysokich dochodów. W lepszej sytuacji znajdują się wydawnictwa uczelniane publikujące książki z dziedziny ekonomii czy prawa, które znajdują nabywców nie tylko wśród studentów.

Kierując się *Katalogiem wydawców w Polsce: 1996* rozesłano ankiety do większości wymienionych tam firm. W rezultacie nadeszło ponad 40% odpowiedzi (61 wypełnionych ankiet), co z jednej strony można uznać za dość dobry wynik (ankiety są niechętnie przyjmowane w wielu firmach), z drugiej zaś nie pozwala z pewnością na dokładne przedstawienie pełnego obrazu ruchu wydawniczego w Poznaniu. Trzeba jednak zaznaczyć, że wiele z firm to wydawnictwa efemerydy. W obecnych warunkach ekonomicznych i przy silnej konkurencji na rynku wydawniczym część wydawnictw pojawia się tylko na jeden sezon wydawniczy, aby w następnym już nie istnieć lub formalnie istnieje i tylko co jakiś czas uaktywnia się wydawniczo. Nadeszły również odpowiedzi od firm bądź instytucji, które poinformowały, iż nie prowadzą żadnej działalności wydawniczej, choć są ujęte w wykorzystanym *Katalogu wydawców w Polsce: 1996* lub, iż tego typu działalność jest czasowo zawieszona. Należą do nich:

- Progress, Agnieszka Nowak; ul.Arciszewskiego 1/11 (działalność tymczasowo zawieszona),
- Geopoz - Zarząd Geodezji i Katastru Miejskiego; ul.Gronowa 20,
- Doradztwo w Produkcji Pieczarek, Nikodem Sakson; ul.Buska 3,
- Stacja Hodowli i Unasienniania Zwierząt w Poznaniu z siedzibą w Tulcach,
- Co.DI Promotion; ul.Strzelecka 37; Mosina.

2. Wielkość produkcji

W niniejszym opracowaniu podjęto próbę całościowego opisu wyników ankiety przeprowadzonej wśród wydawców poznańskich. Celem jest przede wszystkim odnotowanie faktów opisujących bieżący stan ruchu wydawniczego w Poznaniu. Przedmiotem zainteresowania są wydawnictwa publikujące książki lub książki i czasopisma; pominięto oficyny publikujące wyłącznie wydawnictwa ciągłe i prasę. Opracowanie ma przede wszystkim charakter informacyjny. Prezentuje podstawowe dane o firmach wydawniczych, które odpowiedziały na przygotowaną ankietę. Nie ujęto tu analizy finansowej poznańskiego rynku wydawniczego, danych o obrotach poszczególnych firm. Są to informacje wykraczające poza założenia tematyczne oraz, co może szczególnie istotne, trudne do pozyskania.

Najpierw wymienione są oficyny mniejsze, wydające w przybliżeniu do 5 tytułów w roku. Są wśród nich przedsiębiorstwa, instytucje oraz firmy, które wydają publikacje związane z ich głównym profilem działalności².

² Tabela zawiera dane uzyskane z przeprowadzonej ankiety oraz dostępne w cytowanych źródłach i materiałach promocyjnych wydawnictw.

T a b e l a 1. Firmy publikujące mniej niż 5 pozycji w roku.

Nazwa firmy	Przybliżona liczba publikacji w roku
Envirotech	1
Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	1 (3 książki od 1995)
Pleszewskie Towarzystwo Kulturalne	1 - 2
Konrad Domke, Zakład Wydawniczy	1 - 2
Perfekt, Prywatna Szkoła Języków Obcych	1 - 2
Poznański Klub Modelarzy Kolejowych	2
Antykwariat — Księgarnia im. Jana K. Żupańskiego	2
International Institute of Ethnolinguistic and Oriental Studies	3 (ale w 1992 - 8 publikacji)
PSO, Sp. z o.o.	3 (20 tytułów z własnym ISBN od 1991)
Zakład Badań Narodowościowych PAN	3
Hlondianum, Wydawn. Towarzystwa Chrystusowego	3 - 4
Impresja, Wydawnictwa Elektroniczne S.A.	4
Oficina Wydawnicza Sami Sobie	4 (od założenia oficyny - maj 1997)
Wydawnictwo Arka, Witold Dmítruk	4
Uni-Druk, Wydawnictwo i Drukarnia	4
Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie	4
Biblioteka Uniwersytecka	3-5

Uwaga: W tabeli nie wymieniono wielkości produkcji 2 wydawnictw, gdyż nie wyraziły zgody na publikację udzielonych informacji. Zostały one jednak uwzględnione na wykresie nr 1.

Część wydawnictw nie podała natomiast, ile tytułów w roku publikuje. Należą do nich:

- Oficyna Wydawnicza Medsystem (1 wznowienie w roku 1996),
- Wydawnictwo Mixt (4 wznowienia w roku 1996),
- Europejska Szkoła Kształcenia Korespondencyjnego,
- Fundacja Głos dla Życia.

Pełne charakterystyki wszystkich wydawnictw, które odpowiedziały na ankietę oraz wyraziły zgodę na opublikowanie podanych informacji znajdują się w aneksie.

Największy wpływ na kształtowanie ruchu wydawniczego mają oficyny o większej produkcji rocznej, nawet jeśli funkcjonują tylko na rynku lokalnym (a ten jest tutaj omawiany). Warto jednak podkreślić, iż ze wszystkich wydawnictw poznańskich

tylko nieliczne zajmują znaczące miejsca w rankingach ogólnopolskich. Jednocześnie są to oficyny o silnej pozycji na rynku krajowym, co sprawia, iż Poznań jest postrzegany jako ważny ośrodek wydawniczy. W wykazie największych wydawców w 1996 roku przygotowanym przez Pracownię Statystyki Wydawnictw Biblioteki Narodowej, a cytowanym w artykule Piotra Sarzyńskiego i Joanny Stebel *Mocne tytuły*³, Poznań jest reprezentowany przez Dom Wydawniczy Rebis. Pod względem liczby tytułów w roku oficyna ta zajmuje siódmą pozycję (107 tytułów), a pod względem wysokości nakładów pozycję dziewiątą (767,5 tysięcy egzemplarzy). Autorzy artykułu ponadto oceniają pozytywnie, oprócz Rebisu, oficynę Zysk i S-ka za publikacje w zakresie literatury pięknej oraz małe, choć znane, wydawnictwo a5. Z kolei w rankingu wydawnictw przygotowanym przez dziennik „Rzeczpospolita”⁴ za rok 1997 w dwudziestce największych wydawnictw znajdują się dwie oficyny poznańskie: Wydawnictwo Kurpisz - 5. miejsce: 39 wydanych tytułów, w tym 21 pierwszych wydań oraz Wydawnictwo Podsiedlik - Raniowski i S-ka - 16. miejsce: 275 wydanych tytułów, w tym 142 pierwsze wydania. W tym samym rankingu wśród wydawnictw, które wydały najwięcej tytułów w 1997 r. Poznań reprezentują: Podsiedlik - 6. miejsce (275 książek), Rebis - 16. miejsce (151 książek) oraz Zysk i S-ka - 18. miejsce (138 książek). Kim są więc ci najwięksi w Poznaniu? Oto lista wydawnictw, które publikują co najmniej 5 książek w roku⁵

T a b e l a 2. Firmy publikujące co najmniej 5 pozycji w roku.

Nazwa firmy	Przybliżona liczba publikacji w roku
Podsiedlik - Raniowski i Spółka	200 - 300
Dom Wydawniczy Rebis	178 (dane za rok 1997*)
Wydawnictwo Zysk i S-ka	138 (dane za rok 1997)
Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej	80
Wydawnictwo Naukowe UAM	70
Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej	50 - 60
Dział Wydawnictw Uczelnianych Akademii Medycznej	50

³ „Polityka” 17 maja 1997, nr 20 (za dziennikiem „Rzeczpospolita”).

⁴ Łukasz Gołębiowski, *Ranking wydawców. Dynamiczny wzrost*, „Megaron. Biuletyn nowości wydawniczych”, luty 1998, s.9.

⁵ Tabela zawiera dane uzyskane z przeprowadzonej ankiety oraz dostępne w cytowanych źródłach i materiałach promocyjnych wydawnictw.

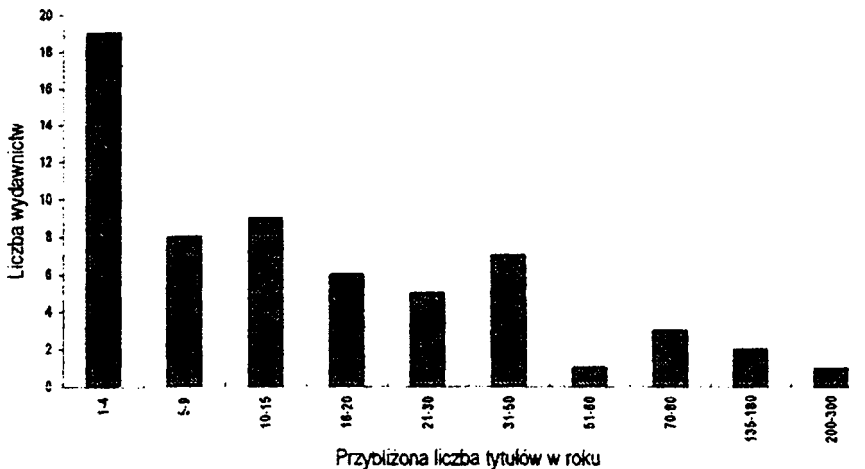
* Dane wg Katalogu do III Przeglądu Książki Naukowej. W cytowanym już rankingu „Rzeczpospolitej” Wydawnictwo Rebis figuruje z 151 książkami wydanymi w 1997 r.

Wydawnictwo Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego	50
Wydawnictwo eMPI ²	50
Centrum Doradztwa i Edukacji w Rolnictwie w Poznaniu	45
Polski Dom Wydawniczy „Ławica”, Dr Maciej Roman Bombicki	40 - 50
Drukarnia i Księgarnia Św. Wojciecha	30 - 50
Kurpisz	39 (dane za rok 1997)
„W drodze”, Wydawnictwo Polskiej Prowincji Dominikanów	30
Wydawnictwo Fundacji Humaniora	30
Wydawnictwo Poznańskie	28 (dane za rok 1997)
Media Rodzina of Poznań, Harbor Point Holding	26
Bogucki Wydawnictwo Naukowe	22
Itaka	20
Pallottinum, Wydawnictwo Stowarzyszenia Apostołów Katolickiego	20
Wydawnictwo Sorus	20 (110 tytułów z własnym ISBN od 1991)
Ars Boni Et Aequi	19 (dane za 1996 - 10 nowych pozycji, 9 wznowień; średnio w roku 6 nowości)
Oficyna Wydawnicza Atena	18 - 20
Dział Wydawnictw AWF im. Eugeniusza Piaseckiego	15 - 20
Wydawnictwo Naukowe PWN SA - Oddział Poznań	15
Oficyna Wydawnicza GMP	11 (80 tytułów od początku działalności)
PTPN Redakcja Wydawnictw	10 (1997)
Nakom	10
Bonami, Wydawnictwo — Drukarnia	10
Wydawnictwo Instytutu Zachodniego im. Zygmunta Wojciechowskiego	10
Obserwator	10
Wydawnictwo Arka — Roma Koper	9
Dom Wydawniczy Babicz, Harasimowicz i Spółka	8
Papieski Wydział Teologiczny, Redakcja Wydawnictw	6
Bene Nati	5
Wydawnictwo Eruditus	5

Uwaga: W tabeli nie wymieniono wielkości produkcji 6 wydawnictw, gdyż nie wyraziły zgody na publikację udzielonych informacji. Zostały one jednak uwzględnione na wykresie 1, na którym w sumie ujęto 61 oficyn.

Struktura wszystkich przebadanych wydawnictw pod względem przybliżonej wielkości rocznej produkcji tytułowej przedstawiona jest na poniższym wykresie, gdzie wyraźnie widać, że przy dość dużej liczbie funkcjonujących wydawnictw przeważają te mniejsze.

Wykres 1: Przybliżona wielkość rocznej produkcji tytułowej



Analizując powyższe dane na temat wielkości produkcji poszczególnych wydawnictw należy brać pod uwagę fakt, iż często oficyny współpracują ze sobą podczas przygotowywania jednej publikacji. W takiej sytuacji bywa, choć rzadko, że ta sama książka opatrzona jest znakami firmowymi obu wydawnictw oraz oba wydawnictwa umieszczają ją w swoim dorobku. Ponadto niektóre firmy wydawnicze nie oddzielają publikacji wydanych z własnym numerem ISBN od prac zleconych. Dlatego też ogólne zestawienie na temat produkcji jakiejś grupy firm wydawniczych jest obarczone nieznacznym ryzykiem błędu.

Dla czytelnika nie wtajemniczonego w fachowe terminy używane przez wydawców zastosowany powyżej podział wydawnictw według średniej liczby tytułów produkowanych w roku jest prawidłowy. Należy jednak wspomnieć, iż najbardziej miarodajnym kryterium określającym wielkość produkcji w wydawnictwie jest arkusz wydawniczy (40 000 znaków lub 3000 cm²) lub arkusz drukarski.

3. Okres działalności poszczególnych firm wydawniczych

Większość z przebadanych firm to wydawnictwa dość młode, powstałe po roku 1989. Do takich należą szczególnie wydawnictwa prywatne. Wyjątkami są działające po dziś dzień: Redakcja Wydawnictw w Poznańskim Towarzystwie Przyjaciół

Nauk, która została utworzona w 1860 roku oraz Drukarnia i Księgarnia Św. Wojciecha, która rozpoczęła działalność w roku 1895. Z mniejszych wydawnictw najstarsze to Wydawnictwo Towarzystwa Chrystusowego Hlondianum, które zaistniało na rynku wydawniczym 1 marca 1936 roku, wraz z ukazaniem się pierwszego numeru miesięcznika biblijno-liturgicznego *Msza Święta* oraz wydawnictwo Muzeum Narodowego Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, działające od roku 1969. Z dużych firm najstarsze to w większości wydawnictwa powiązane z instytucjami państwowymi, uczelniami czy placówkami naukowymi. I tak:

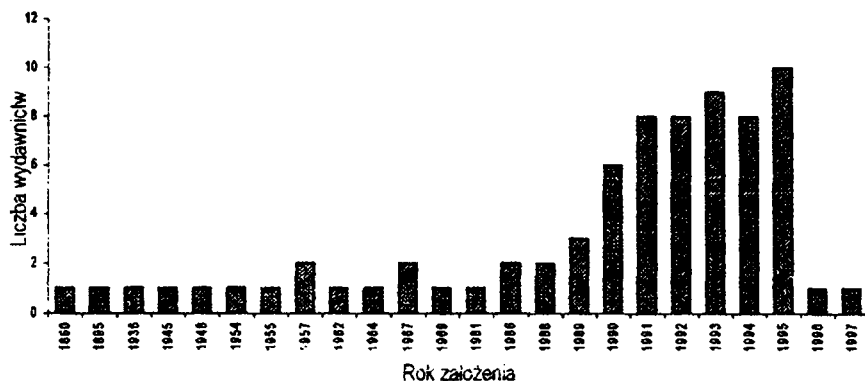
- 1) Wydawnictwo Instytutu Zachodniego - rok założenia 1945,
- 2) Pallottinum, Wydawnictwo Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego - rok założenia 1948,
- 3) Wydawnictwo Akademii Rolniczej im. Augusta Cieszkowskiego - rok założenia 1954,
- 4) Wydawnictwo Naukowe PWN SA, Oddział Poznań - rok założenia 1955,
- 5) Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Poznaniu - rok założenia 1957,
- 6) Wydawnictwo Naukowe UAM - rok założenia 1962,
- 7) Dział Wydawnictw AWF - w roku 1964 zaczęto publikować wydawnictwa zwarte (od 1957 wydawano *Kroniki Wyższej Szkoły Wychowania Fizycznego w Poznaniu*),
- 8) Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej - rok założenia 1964,
- 9) Dział Wydawnictw Uczelnianych Akademii Medycznej im. Karola Marcinkowskiego - rok założenia 1967,
- 10) Wydawnictwo Polskiej Prowincji Dominikanów „W drodze” - rok założenia 1981 (od 1973 jest wydawany miesięcznik *W drodze*),
- 11) Bonami, Wydawnictwo i Drukarnia - rok założenia 1986.

Poniższy wykres obrazuje, w których latach powstało w Poznaniu najwięcej wydawnictw - widoczny jest wyraźny wzrost liczby nowych firm po roku 1989. Oprócz wydawnictw przebadanych za pomocą ankiet, ujęto tu również kilka wydawnictw opisanych we wspomnianych wcześniej katalogach do Poznańskich Przeglądów Książki Naukowej, a mianowicie:

- 1) Wydawnictwa Instytutu Logistyki i Magazynowania - rok założenia 1967,
- 2) PSO Sp. z o.o. - rok założenia 1991,
- 3) Wydawnictwo Sorus - rok założenia 1991,
- 4) Wydawnictwo Instytutu Genetyki Roślin PAN w Poznaniu - działa samodzielnie od roku 1992,
- 5) Wydawnictwo Fundacji Humaniora - rok założenia 1993,
- 6) Wydawnictwo Heroldium - rok założenia 1993,
- 7) Wydawnictwo Eruditus - rok założenia 1993,
- 8) Bogucki Wydawnictwo Naukowe - rok założenia 1994,
- 9) Wydawnictwo Instytutu Historii UAM - rok założenia 1994,

- 10) Wydawnictwo Miejskie - rok założenia 1994,
 - 11) Dom Wydawniczy-Krzysztof Matusiak „Koziołki Poznańskie” - publikacje książkowe od roku 1995 (działalność rozpoczęto od roku 1992 jako Agencja Reklamowo-Wydawnicza „Koziołki Poznańskie”),
 - 12) Oficyna Wydawnicza Sami Sobie - rok założenia 1997.
- W sumie więc na wykresie przedstawiono 73 oficyny.

Wykres 2: Liczba nowych wydawnictw w poszczególnych latach



4. Sposób sprzedaży

Oczywiście znakomita większość wydawnictw korzysta przy dystrybucji swoich publikacji z sieci hurtowni i księgarń. Tylko nieliczne posiadają własne księgarnie w Poznaniu. Należą do nich:

- 1) Drukarnia i Księgarnia Św. Wojciecha:
Poznań - pl. Wolności 1, ul. Głogowska 32; ponadto księgarnie w Lesznie, Lublinie i Ostrowie Wielkopolskim,
- 2) Wydawnictwo Polskiej Prowincji Dominikanów „W Drodze”:
Poznań - ul. Półwiejska 13; ponadto księgarnia „W Drodze” w Krakowie,
- 3) Polski Dom Wydawniczy „Ławica”:
Poznań - ul. Młyńska 3/1; ponadto Księgarnia Prawnicza w Kaliszu,
- 4) Antykwariat - Księgarnia im. Jana Konstantego Żupańskiego:
Poznań - Stary Rynek 53/54; ponadto filia we Wrocławiu,
- 5) Oddział Poznań Wydawnictwa Naukowego PWN SA:
Poznań - ul. Wodna 8/9.

Bardzo popularną formą sprzedaży jest też sprzedaż wysyłkowa. Większość wydawnictw realizuje ją we własnym zakresie, nieliczne korzystają z pośrednictwa księgarń wysyłkowych, na przykład Wydawnictwo eMPI² współpracuje z wrocławską księgarnią wysyłkową Bis. Wydawnictwo Kurpisz natomiast dużą część swoich publi-

kacji sprzedaje poprzez subskrypcję.

Wiele oficyn wydawniczych prowadzi także sprzedaż swych publikacji we własnej siedzibie. Są to przede wszystkim wydawnictwa uczelniane, które mają też punkty sprzedaży na terenie uczelni, oraz działy wydawnicze instytucji państwowych. Ponadto placówki naukowe sprzedają swoje książki przy okazji konferencji i sympozjów naukowych oraz prowadzą dystrybucję oraz bezpłatną wymianę z innymi instytutami w kraju i za granicą. Na szeroką skalę wymienia swoje publikacje Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W broszurze informacyjnej Towarzystwa czytamy: „Liczba kontrahentów zagranicznych, otrzymujących wydawnictwa Towarzystwa i przesyłających w zamian własne publikacje wynosi ponad 450. Ich siedziby mieszczą się w 43 krajach świata”.